

संकलित मूल्यमापन चाचणी क्र. २ - २०१८-१९

इयता : ३ री

विषय : भाषा (मराठी)

एकूण गुण : प्राप्त गुण :

प्रश्न क्रमांक	१	२	३	४	५	६	तोंडी	एकूण	शिक्षक स्वाक्षरी
प्राप्त गुण									
कमाल गुण	५	५	५	५	५	५	९०	४०	

लेखी चाचणी

प्र.१ ला : शब्द ऐकून लिही.

(ୟୁଣ ୫)

प्र.२ रा : हा उतारा वाच आणि त्या खालील प्रश्नांची उत्तरे लिही.

१८९७ चा जुलै महिना शंकररावांच्या आयुष्यात क्रांती घडवणारा ठरला. ते ज्याच्यासाठी धडपडत होते ती संधी अचानक चालू आली. अनेक वर्षांचे स्वप्न साकार होणारा असा तो प्रसंग होता. इंग्लंडमधील एका शास्त्रीय मासिकात एक स्पर्धा जाहीर झाली होती. ही स्पर्धा वजनमापक यंत्राबद्दल होती. 'एकाच वेळी हव्या तेवढ्या वजनाची साखर, मीठ किंवा त्यासारख्याच इतर वस्तू यांचे मोजमाप करता येण्याची सोय त्यात असावी,' अशी अट होती. यंत्र शोधून काढणाऱ्यास बक्षीस होते. भिसे यांच्या वाचण्यात ते आले; पण त्या वेळी यंत्राचा आराखडा पाठवण्याची मुदत लवकरच संपणार होती. त्यांनी क्षणाचाही विलंब न लावता, आराखडा तयार करून तो इंग्लंडला रवाना केला आणि काय आश्चर्य! भिसे यांच्या यंत्राचा आराखडा सर्वश्रेष्ठ ठरला. त्यांना बक्षीस मिळाले. या स्पर्धेत युरोप व अमेरिकेतील नामवंत यंत्रशास्त्रज्ञांनी भाग घेतला होता.

२) शंकररावांनी आराखडा तयार करून कोठे पाठवला?

(गुण १)

[জনসেবা কর্মসূচি](#) | [কানুন ও বিধি](#) | [প্রশ্ন ও উত্তৰ](#) | [সাক্ষাৎ প্রক্রিয়া](#) | [সম্পর্ক](#)

३) उताच्यामध्ये कोणत्या स्पर्धेचा उल्लेख केला आहे? (गुण १)

- अ) हवामापक यंत्राबद्धल   ब) तापमापक यंत्राबद्धल
 क) अग्निशामक यंत्राबद्धल   ड) वजनमापक यंत्राबद्धल

ਦੇਵਿਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਧਾਰ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਪ੍ਰਤੀਪਾਦਨ ਦੇ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

४) तुला माहत असलल्या स्पृधचा माहता तुझ्या शब्दात लिहा? (गुण २)

प्र.२ रा : रिकाम्या चौकटीत कंसातील योग्य शब्द निवडून लिही. (ग्रुण ५)

(करवत, कड, कढई, कप, कणिक, गोड, आलमारी)

१) कारल्याची चव	-	<table border="1"><tr><td></td><td></td></tr></table>			
२) चहा पिण्यासाठी वापरतात	-	<table border="1"><tr><td></td><td></td></tr></table>			
३) गव्हाचे पीठ	-	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>			
४) पदार्थ तळतात ते भांडे	-	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>			
५) लाकूड कापण्याचे एक हत्यार	-	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>			

प्र.४ था : खालील प्रश्न दिलेल्या सूचनेनुसार सोडव.

रिकाम्या जागी कंसातील योग्य शब्द निवडून लिही.

(ଶ୍ରୀ ୧)

(गेली, गेला, गेले)

- अ) साधना मामाच्या गावाला

ब) खालील शब्दातील अक्षरापासून शब्द तयार कर.

(गुण १)

जसे – भारत – भार, भात

शिखरावर – हृषीकेशवरामहाराजविहाराचे शिखरावर

क) खालील वाक्यात योग्य ठिकाणी विरामचिन्हे वापरून वाक्य पुन्हा लिही.

(गुण १)

पप्पू म्हणाला अरे मला घ्या ना तुमच्या गटात खेळायला

हृषीकेशवरामहाराजविहाराचे शिखरावर

ड) खालील शब्दाला कंसातील योग्य शब्द निवडून पुन्हा लिही.

(गुण १)

जसे – कडबा – पेंढी

(गढठा, मोळी, जुडी)

लाकडाची – हृषीकेशवरामहाराजविहाराचे शिखरावर

इ) तुला माहीत असणारा जोडशब्द लिही.

(गुण १)

जसे – चट्टे – पट्टे

पक्के – हृषीकेशवरामहाराजविहाराचे शिखरावर

प्र.५ वा : ही कविता वाच आणि त्या खालील प्रश्नांची उत्तरे लिही.

माझी एक गाय होती, तिला होते वासरू,
तोच माझा दोस्त होता, त्याला कसे विसरू!
मीही व्हायचो गुबगुबीत दूध पिऊ-पिऊ,
दोघांसाठी एक पान्हा, आम्ही भाऊ-भाऊ.
दूध पिऊन झाल्यावर तो वारा पिऊन उंडारला,
की माझा बाप पाठवायचा मलाच त्याला धुंडायला.
आम्ही असे उंडारतांना भिंगरीच्या पायाने,
गाय पाहायची दोघांकडे सारख्याच मायेने.

१) 'गुबगुबीत' कशामुळे झालो असे कवीला वाटते ?

(गुण १)

- १) दूध   २) दही   ३) ताक   ४) ज्यूस

हृषीकेशवरामहाराजविहाराचे शिखरावर

२) 'वासरू-विसरू' असे कवितेतील यमक जुळणारे शब्द लिही

(गुण १)

ଦୁଇବାରକିମ୍ବା ତଥା ତୁମଙ୍କିଲାକିମ୍ବା ଦୁଇବାରକିମ୍ବା ଦୁଇବାରକିମ୍ବା ଦୁଇବାରକିମ୍ବା ଦୁଇବାରକିମ୍ବା ଦୁଇବାରକିମ୍ବା

३) 'गाय' दोघांकडे कोणत्या नजरेने पाहते?

(ગુણ ૧)

१) रागाने   २) मायेने   ३) कुतूहलाने ४) संशयाने

ଦୁଇବାରକିମ୍ବା ତଥା ତୁମରେ କିମ୍ବା ତୁମରେ କିମ୍ବା ତୁମରେ କିମ୍ବା ତୁମରେ କିମ୍ବା ତୁମରେ କିମ୍ବା

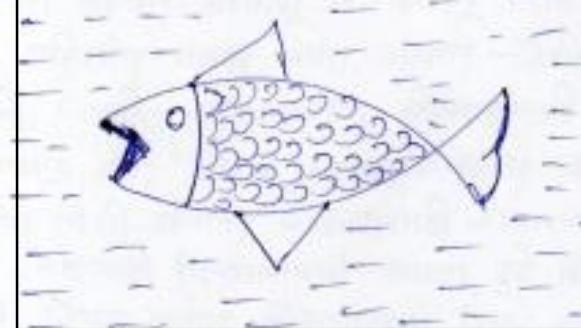
४) तुझ्याघरी जर एखादा पाळीव प्राणी असता तर तू त्याची कशी काळजी घेतली असती? (गुण २)

ଜୀବିତରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା

ତିବିଲିନିର୍ମାଣକାରୀ ପରିଯାକ ପରିଯାକ ପରିଯାକ ପରିଯାକ ପରିଯାକ ପରିଯାକ ପରିଯାକ ପରିଯାକ ପରିଯାକ ପରିଯାକ

प्र.६ वा : १) चित्राचे निरीक्षण करून माशाला दोन प्रश्न विचार.

(गुण २)

২) উত্তরের কোণ কাছে দিয়ে পথ করা হচ্ছে।

२) बाईंनी रागावल्यावर तुला कसे वाटेल? याविषयीचे वर्णन तुझ्या शब्दात लिही. (गुण ३)

ଜୀବିତରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା

For more information about the study, please contact Dr. John Smith at (555) 123-4567 or via email at john.smith@researchinstitute.org.

इयत्ता ३ री

लेखी प्रश्नांबाबत शिक्षकांसाठी सूचना

* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक

प्र.१ ला :	शब्द ऐकून लिही.	गुण-५
क्षेत्र :	लेखन (श्रुतलेखन)	
उद्दिष्ट :	जोडाक्षरविरहित व जोडाक्षरसहित शब्दांचे लेखन तपासणे.	
सूचना :	यादीतील शब्द सांगतांना मोठ्याने वाचावा. शब्दाचा अर्थ लक्षात यावा म्हणून शब्द सलग वाचावा.	
गुणदान :	प्रत्येक योग्य शब्दास अर्धा गुण याप्रमाणे गुणदान करावे. हा प्रश्न तपासताना शब्द सलग लिहिला असेल व लेखन नियमांनुसार बरोबर असेल तरच गुण घावा. उदा. 'दौलत' ऐवजी 'दवलत' किंवा 'चर्चा' ऐवजी 'चरचा' असे लिहिल्यास गुण देऊ नयेत.	
प्र.२ रा :	हा उतारा वाच आणि त्याखालील प्रश्नांची उत्तरे लिही.	गुण-५
	१) जुलै	गुण-१
	२) इंग्लंड	गुण-१
	३) वजनमापक यंत्र	गुण-१
	४) या प्रश्नाच्या उत्तरादाखल कोणत्याही एका स्पर्धेची माहिती सलग २-३ वाक्यात लिहिल्यास पूर्ण गुण घावेत.	गुण-२
प्र.३ रा :	रिकाम्या चौकटीत कंसातील योग्य शब्द निवडून लिही.	गुण-५
क्षेत्र :	लेखन	
उद्दिष्ट :	स्वअभिव्यक्ती तपासणे.	
गुणदान :	प्रत्येक अर्थपूर्ण शब्दाला एक गुण घावा.	
	१) कङ्क	२) कप

३) कणिक   ४) कढई   ५) करवत

प्र.४ था : खालील प्रश्न दिलेल्या सुचनेनुसार सोडव.   गुण-३

क्षेत्र : स्वअभिव्यक्ती (लेखन)
अ) गेली   गुण-१

ब) खालील शब्दातील अक्षरापासून शब्द तयार कर.   गुण-१

गुणदान : * प्रत्येकी २ अर्थपूर्ण शब्दाला एक गुण देण्यात यावा.
* दिलेल्या शब्दातील अक्षरांचाच उपयोग आवश्यक आहे.

क) खालील वाक्यात योग्य ठिकाणी विरामचिन्हे वापरून वाक्य पुन्हा लिही.   गुण-१
पप्पू म्हणाला, “अरे! मला घ्या ना तुमच्या गटात खेळायला.”

ड) खालील शब्दाला कंसातील योग्य शब्द निवडून पुन्हा लिही.   गुण-१
लाकडाची मोळी

इ) तुला माहित असणारा जोडशब्द लिही.   गुण-१

पक्के – कच्चे

प्र.५ वा : ही कविता वाच आणि त्या खालील प्रश्नांची उत्तरे लिही.

१) दूध   गुण-१
२) कवितेतील यमक जुळणारे कोणतेही दोन शब्द लिहिल्यास एक गुण घ्यावा.   गुण-१
३) मायेने   गुण-१

प्र.६ वा : तुझ्याघरी जर एखादा पाळीव प्राणी असता तर तू त्याची कशी काळजी घेतली गुण-२
असती?

क्षेत्र : लेखन (स्वअभिव्यक्ती)
* आयशानुरूप योग्य वाक्याला एक गुण घ्यावा.
* मुलांनी लिहलेले स्वभाषेतील शब्द स्विकारावेत.

प्र.७ वा : चित्राचे निरीक्षण करून माशाला दोन प्रश्न विचार. गुण-२

क्षेत्र : लेखन (स्वअभिव्यक्ती)

* चित्राला अनुसरून पूर्ण वाक्याला एक गुण घावा.

* मुलांनी लिहलेले स्वभाषेतील शब्द स्विकारावेत.

प्र.८ वा : बाईंनी रागावल्यानंतर तुला कसे वाटेल ? गुण-३

या विषयीचे वर्णन तुझ्या शब्दात लिही.

* पूर्ण वाक्यात लेखन केले असेल तर एक गुण घावा.

* मुलांनी लिहलेले स्वभाषेतील शब्द स्विकारावेत.

* मुलांनी लेखन नियमानुसार लेखन करणे अपेक्षित नाही.

अपठीत उतारा – तोंडी परीक्षा

खानदेशातील एक गाव. त्या गावामध्ये सखाराम व त्याचे कुटूंब राहत होतं. सखाराम व त्याची पत्नी सुलभा हे दोघं दिवसभर उन्हातान्हात मजुरी करायचे. त्यांना स्नेहा नावाची एक मुलगी होती. तिचं चौथीपर्यंतचं शिक्षण झालं होतं. ती अत्यंत अभ्यासू व कष्टाळू होती. तिचा छोटा भाऊ पिंटू पहिलीत जाणार होता. गावात चौथीच्या पुढचे वर्ग नव्हते. 'वडील आपल्याला शिक्षणासाठी परगावी पाठवतील का,' असं सारखं स्नेहाला वाटायचं. बबली नावाची तिची मैत्रीण शिक्षणासाठी शेजारच्या गावी जाणार होती. स्नेहालाही तिच्यासारखं आपण पुढे शिकावं असं वाटायचं. तिच्या मनात शिक्षणाचाच विचार सारखा घोळत होता.

प्र.१ ला : सखाराम कुटूंबासह कोणत्या गावी राहत असे? **(गुण १)**

प्र.२ रा : सखारामच्या पत्नीचे नाव काय? **(गुण १)**

प्र.३ रा : सखारामच्या मुलीमध्ये कोणते गुणवैशिष्ट्ये आहेत? **(गुण १)**

प्र.४ था : स्नेहाला शिक्षणात कोणती अडचण निर्माण झाली? **(गुण २)**

तोंडी प्रश्नांबाबत शिक्षकांसाठी सूचना

खालील उताऱ्याचे प्रकटवाचन करून घेणे.

प्रश्नकर्त्यासाठी सूचना :

- * हा प्रश्न प्रकट वाचनाचे कौशल्य तपासण्यासाठी आहे.
- * हा प्रश्न तोंडी असल्याने एकेका विद्यार्थ्याला जवळ बोलावून विचारायचा आहे.
- * वर्गात जास्त मुले असल्यास दोन ते तीन दिवसांत चाचणीचा हा भाग पूर्ण करता येईल.

प्रश्नकर्त्यानि देण्याची सूचना :

मी तुला एक उतारा वाचायला देणार आहे. तो उतारा मोठ्या आवाजात वाच.

वाचनासाठी गुणदान :

एकुण गुण : १०

गुण	निकष
५	उताऱ्याचे स्वराघातासह प्रकट वाचन. गती महत्वाची नाही, वाक्यांचे परत वाचन चालेल.
४	काही वाक्यांचे स्वराघातासह प्रकट वाचन.
३	उताऱ्याचे प्रयत्नपूर्वक वाचन. आधी मनात वाचून मग प्रकट वाचन चालेल. वाचनातून वाक्याचा बोध होतो आहे.
२	मदत न करता शब्दांचे वाचन. वाचनातून वाक्याचा बोध नाही.
१	मदत करून काही शब्दांचे वाचन, वाचनातून वाक्याचा बोध नाही.
०	मुलाने उतारा वाचण्यात रस दाखविला नाही, मदत करूनही वाचता आले नाही.

अपेक्षित उत्तरे

- प्र.१. खानदेशातील एका गावामध्ये सखाराम कुटुंबासह राहत असे. (गुण १)
- प्र.२. सखारामच्या पत्नीचे नाव सुलभा होते. (गुण १)
- प्र.३. सखारामची मुलगी अभ्यासू व कष्टाळू आहे. (गुण १)
- प्र.४. * वडील आपल्याला परगावी शिकणाकरीता पाठवतील का असा प्रश्न स्नेहाला (गुण २) पडला.
 * तिच्या सगळ्या मैत्रीणी परगावी/शेजारच्या गावी शिकण्याकरीता जाणार होत्या.
 आपल्याला बाबा पाठवतील का हा विचार त्याच्या मनात घोळत होता.
 (या आशयाची उत्तरे स्वभाषेत दिल्यास स्विकारावीत.)

संकलित मूल्यमापन चाचणी क्र.2 - 2018-19

इयत्ता : तिसरी

विषय : गणित (लेखी) (मराठी माध्यम)

विद्यार्थ्याचे नांव : _____ **हजेरी क्रमांक :** _____

शाळेचे नांव : _____ **तुकडी :** _____

केंद्र : _____ **ता.** _____ **जि.** _____ **दिनांक :** _____

लेखी गुण : **30** **प्राप्त गुण :** _____

प्रम क्रमांक	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
प्राप्त गुण																				
कमाल गुण	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	

प्रम क्रमांक	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	प्राप्त.	तोडा	एकूण	शिक्षक स्वाक्षरी
प्राप्त गुण														
कमाल गुण	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	5	30		

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडवावेत.
- 2) प्रत्येक उपप्रश्नास एक गुण आहे.
- 3) ज्या प्रश्नांना पर्याय दिले आहेत त्यातील अचूक पर्यायाला गोल करावा.

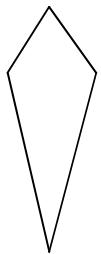
प्र.1 ला - खालील चौकटीत ABC ABC .... आकृतिबंधासारखा एक आकृतिबंध तयार कर.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

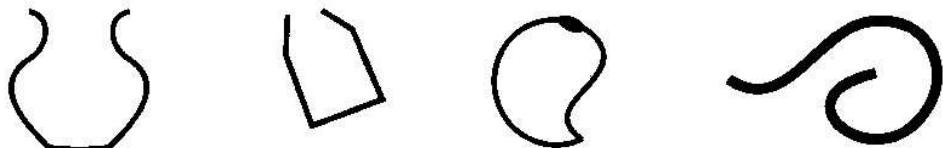
प्र.2 रा - आकृतिबंध पूर्ण कर.

2X3	3X3	4X3	5X3		7X3	8X3	9X3	10X3
-----	-----	-----	-----	--	-----	-----	-----	------

प्र.३ रा - पुढील आकृती सममित होण्यासाठी योग्य ठिकाणी रेघ ओढ.

प्र.४ था - बंदिस्त आकृती ओळख.

(1)

(2)

(3)

(4)

प्र.५ वा - बेरीज कर.

श	द	ए
5	4	9
+ 3	3	5

प्र.६ वा - बेरीज कर.

श	द	ए
2	5	2
+ 1	6	5
	9	4

प्र.7 वा - वजाबाकी कर.

श	द	ए
8	3	5
- 2	4	9

प्र.8 वा - वजाबाकी कर.

श	द	ए
4	0	7
- 2	8	8

प्र.9 वा - गुणाकार कर.

$$4\text{ द} \times 2\text{ द} = \boxed{}$$

प्र.10 वा - गुणाकार कर.

श	द	ए
X	5	7
		4

प्र.11 वा → 55 रूपयाला एक याप्रमाणे 6 कचरापेट्यांची किंमत किती?

- 1) 55   2) 59   3) 61   4) 330

प्र.12 वा → 1 लीटर दही 50 रूपयात मिळते तर 4 लीटर दही किती रूपयात मिळेल?

- 1) 50   2) 54   3) 46   4) 200

प्र.13 वा - भागाकार कर.

$$64 \div 8$$

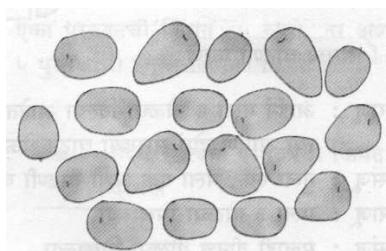
प्र.14 वा - भागाकार कर.

$$\overline{5 \Big) 47}$$

प्र.15 वा - एका खोक्यात 8 लाडू मावतात तर 48 लाडू भरण्यासाठी किती खोकी लागतील?

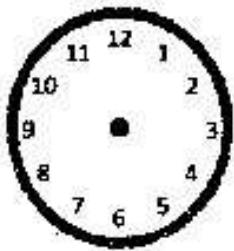
- 1) 6   2) 10   3) 58   4) 72

प्र.16 वा - शेजारच्या चित्रातील बोरे तिघांत समान वाटली तर प्रत्येकाला किती मिळतील?

- 1) 9   2) 8
3) 7   4) 6

प्र.17 वा → 9 वाजून 20 मिनिटांनी घड्याळातील काठ्यांची स्थिती कशी असेल ते पुढील घड्याळात दाखव.

पुढील दिनदर्शिका बघ व विचारलेल्या प्रश्नांचे उत्तर लिही.

एप्रिल - 2019						
रवि	सोम	मंगळ	बुध	गुरु	शुक्र	शनि
	1	2	3	4	5	6 गुढीपाडवा
7	8	9	10	11	12	13 श्रीरामनवमी
14	15	16	17 महाविर जयंती	18	19 गुडफ्रायडे	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

प्र.18 वा - पहिला मंगळवार कोणत्या तारखेला आहे?

- 1) 1   2) 2   3) 9   4) 16

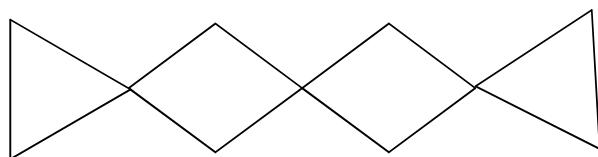
प्र.19 वा - गुढीपाडवा सणाचा वार कोणता?

- 1) बुधवार   2) गुरुवार   3) शुक्रवार   4) शनिवार

प्र.20 वा - दिनांक 19 एप्रिल ला कोणता सण आहे?

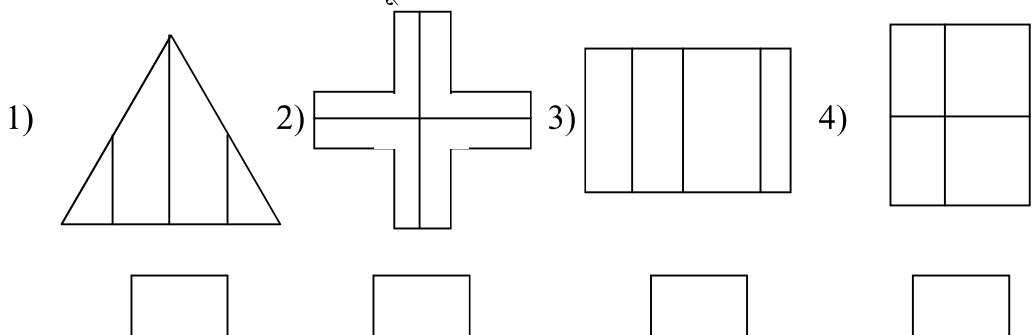
- 1) गुढीपाडवा   2) श्रीरामनवमी   3) महाविर जयंती   4) गुडफ्रायडे

प्र.21 वा - या आकृतीमधील अर्धा भाग रंगव.

प्र.22 वा - खालील चित्रात रेघा काढून चित्राचे चार भाग केले आहेत. त्यापैकी समान चार भाग झालेली आकृती

ओळख व चित्राखाली ✓ अशी खूण कर.

प्र.23 वा - श्यामकडे 100 रु. आहेत. त्यातील पाव रक्कम त्याने आईला दिली तर त्याने आईला किती

रक्कम दिली?

- 1) 75 रु.   2) 50 रु.   3) 25 रु.   4) 5 रु.

प्र.24 वा $\rightarrow 396 + 45$ या उदाहरणासाठी एक शाब्दिक उदाहरण तयार कर.

प्र.25 वा $\rightarrow 245 - 6$ या उदाहरणासाठी एक शाब्दिक उदाहरण तयार कर.

विविध खेळ खेळणारे विद्यार्थी यांची माहिती दर्शविणारा तक्ता खाली दिला आहे त्यावरून प्रश्नाची उत्तरे रिकाम्या चौकटीत लिही.

विद्यार्थी	खो-खो	टेनिक्वाईट	क्रिकेट	बॅडमिंटन
फ्रॉन्सीस	✓	✓	✓	X
सलीम	✓	X	✓	✓
सुनिता	✓	✓	✓	X
सम्यक	✓	✓	X	✓

प्र.26 वा - सलीम कोणता खेळ खेळत नाही?

- 1) खो-खो   2) टेनिक्वाईट   3) क्रिकेट   4) बॅडमिंटन

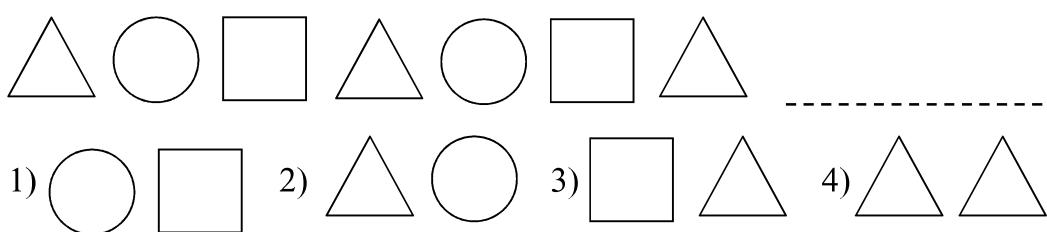
प्र.27 वा - कोणता खेळ चारही विद्यार्थी खेळतात?

- 1) खो-खो   2) टेनिक्वाईट   3) क्रिकेट   4) बॅडमिंटन

प्र.28 वा - असा कोणता खेळ आहे जो फ्रॉन्सीस व सुनिता खेळत नाही?

- 1) खो-खो   2) टेनिक्वाईट   3) क्रिकेट   4) बॅडमिंटन

प्र.29 वा - आकृतीबंध पूर्ण करा.

प्र.30 वा -

1	6	11	16	21			31	36	41
---	---	----	----	----	--	--	----	----	----

- 1) 10   2) 26   3) 25   4) 30

संकलित मूल्यमापन चाचणी क्र. २ - २०१८-१९

इयत्ता : तिसरी

विषय : परिसर अभ्यास (मराठी माध्यम)

प्रश्न क्रमांक	१	२	३	प्रात्य.	तोंडी	एकुण	शिक्षक स्वाक्षरी
प्राप्त गुण							
कमाल गुण	१०	१०	१०	५	५	४०	

तोंडी चाचणीची उत्तरे येथे लिही. (प्रत्येकी १ गुण)

3) 線形回帰分析の実験結果を用いて、各因子が成績に及ぼす影響を評価せよ。

କୌଣସିବାରେ କୌଣସିବାରେ କୌଣସିବାରେ କୌଣସିବାରେ କୌଣସିବାରେ କୌଣସିବାରେ

8) लंबवर्ती विकास के लिए जल संग्रह का अधिकार देना चाहिए।

लेखी चाचणी

सूचना – ज्या उपप्रश्नांच्या पुढे (गुण २) असे लिहीले आहे ते उपप्रश्न २ गुणांसाठी आहेत. उर्वरित सर्व उपप्रश्न प्रत्येकी १ गुणासाठी आहेत.

प्रश्न क्र.१ – खालील उपप्रश्न दिलेल्या सूचनेप्रमाणे सोडव.

अ) शरीराच्या मुख्य भागाच्या पर्यायाला गोल कर.

- १) कपाळ   २) गाल   ३) धड   ४) कान

ब) हाताचा भाग नसलेल्या पर्यायाच्या क्रमांकाला गोल कर.

- १) दंड   २) अग्रबाहू
३) पंजा   ४) मांडी

क) निता सहजपणे सायकल चालवू शकते कारण --- योग्य पर्यायाला गोल कर.

- १) तीला सायकल चालवणे आवडत असल्यामुळे
२) तीच्या घरी सायकल असल्यामुळे
३) तीला पायी चालणे आवडत नसल्यामुळे
४) तीला हात, पाय, डोळे व मेंदूचा समन्वय जमल्यामुळे

ड) खालीलपैकी पाळीव प्राण्यांचा गट ओळखून योग्य पर्यायाच्या क्रमांकाला गोल कर.

- १) वाघ – सिंह   २) कुत्रा – मांजर
३) लांडगा – हत्ती   ४) जिराफ – कोलहा

इ) शाळा सुटल्यावर लगेच मुले खेळत असतांना अचानक अंधार पडला व जोराने आकाशातून आवाज झाला तेव्हा नेमका तो आवाज कशाचा असेल? योग्य पर्यायाला गोल कर.

- १) विजेचा कडकडाट   २) मोठी वस्तू उंचावरुन पडण्याचा
३) फटाक्याचा आवाज   ४) झाड पडल्याचा

फ) साखर, कारले, मीठ, लिंबू, कैरी, मिरची यापैकी कडू चव असणारी वस्तू कोणती?

योग्य पर्यायाला गोल कर.

- १) मीठ   २) लिंबू
३) मिरची   ४) कारले

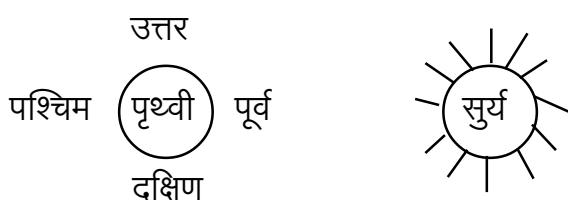
ग) आईच्या माहेरच्या कुटुंबातील व्यक्तीशी तुझे असलेले दोन नाते लिही? (गुण २)

१) हृषीकेशव रामानन्द सरस्वती
२) शंखराम बाबू रामानन्द सरस्वती

ह) लाकडाचा वापर करून खेळल्या जाणाऱ्या खेळाचे दोन नाव लिही. (गुण २)

१) शंखराम बाबू रामानन्द सरस्वती
२) शंखराम बाबू रामानन्द सरस्वती

प्रश्न क्र.२ – खालील उपप्रश्न दिलेल्या सुवनेप्रमाणे सोडव.

अ) वरील आकृतीत पृथ्वी व सूर्य यांचे चित्र आहे. पृथ्वीचे निरीक्षण करून पृथ्वीच्या कोणत्या दिशेला दिवस आहे ते सांग व योग्य पर्यायाला गोल कर.

- १) पश्चिम   २) पूर्व   ३) दक्षिण   ४) उत्तर

ब) सर्वात जवळून व नयनरम्य असा सूर्योदय व सूर्यास्त कोणत्या ठिकाणी बघायला मिळतो. योग्य पर्यायाला गोल कर.

- १) गोवा   २) कन्याकुमारी   ३) पूणे   ४) चेरापूऱी

क) तु रात्री जेवण झाल्यानंतर बाहेर आजोबांसोबत काळ्याकुट्ट अंधारात गोष्ट ऐकत आहेत त्या रात्री चंद्र कसा दिसेल. योग्य पर्यायाला गोल कर.

- १) चंद्र पूर्ण गोलाकार दिसेल   २) चंद्राचा आकार अर्धा दिसेल
३) चंद्र दिसणारच नाही   ४) चंद्राची कोर दिसेल

ड) खालीलपैकी कोणता प्राणी सहसा दिवसा संचार करत नाही ते ओळख व योग्य पर्यायाला गोल कर.

- १) कोल्हा   २) वटवाघूळ   ३) घोडा   ४) साप

इ) रिकामी जागा भर.

फुलांपासून तयार होतात. (फळे / झाडे)

फ) शेतात तयार होणाऱ्या दोन धान्यांची नावे लिही.

२) लंबे किंवद्दन किंवद्दन किंवद्दन किंवद्दन किंवद्दन किंवद्दन किंवद्दन किंवद्दन किंवद्दन

ग) मी कोन ते चौकटीत लिही.

(੨ ਗੁਣ)

१) मी देशाच्या संरक्षणास सदैव तयार असतो.

२) मी रुग्णालयात असते आणि रुग्णांची काळजी घेते.

ह) माठ तयार करण्याच्या पद्धतीचा योग्य क्रम लाव व पर्यायाच्या क्रमाकांचा गोल कर.

(२ गण)

अ) मातीत पाणी मिसळून चिखल तयार करेल यालाच माती मळणे म्हणतात.

ब) माठ चांगले बनावे म्हणून मातीत आणखी इतर पदार्थ मिसळतात.

क) कुंभार मामा चांगली माती आणतात.

ડ) કચ્ચે માઠ ભાજુનું પવકું કેલે જાતે.

इ) मळलेली माती चाकावर फिरवून त्यापासून माठ तयार करतात

੧) ਅ, ਬ, ਕ, ਡ, ਇ   ੨) ਕ, ਬ, ਅ, ਇ, ਡ

੩) ਬ, ਅ, ਇ, ਡ, ਕ   ੪) ਬ, ਅ, ਡ, ਕ, ਇ

५.३ – खालील उपप्रश्न दिलेल्या सुचनेप्रमाणे सोडव.

प्रश्न क्र.३ – खालील उपप्रश्न दिलेल्या सूचनेप्रमाणे सोडव.

अ) पुढीलपैकी कोणती व्यक्ती केवळ शहरी भागात दिसतो? ओळख व योग्य पर्यायाला गोल कर.

१) शिक्षक   २) ग्रामसेवक   ३) तहसीलदार   ४) डॉक्टर

ब) समीरला बाजारातून किराणा, कपडे, भाजी, स्टेशनरी, बुट इ. साहित्य खरेदी करायचे आहे. पण गाडी नसल्यामुळे त्याला वेगवेगळ्या ठिकाणी जायचा कंटाळा आला आहे. तर वरील सर्व वस्तू एकत्रित खरेदी करायला तो कोठे जाईल. योग्य पर्यायाला गोल कर.

३) सुपर मार्केट   ४) किराणा मार्केट

क) खालीलपैकी कोणती वस्तु घरच्या घरी तयार करता येईल. योग्य पर्यायाला गोल कर.

१) साखर   २) तेल   ३) लोणचे   ४) साबुदाणा

- ड) अमरच्या परिसरात कापसाचे उत्पन्न जास्त होते. त्याच्या परिसरात कोणत्या उद्योगाचे कारखाने सुरु झाल्यास त्या परिसरातील शेतकऱ्यांच्या अधिक सोईचे होईल. योग्य पर्यायाला गोल कर.

१) साखर उद्योग   २) कापड उद्योग

३) बेकरी उद्योग   ४) लघु उद्योग

वरील नकाशात आपल्या जिल्ह्याच्या पूर्व दिशेला कोणत्या जिल्ह्याची सिमा आहे.

योग्य पर्यायिला गोल कर.

- १) अकोला   २) यवतमाळ   ३) वाशिम   ४) वर्धा

- फ) अमरावती जिल्ह्याच्या नकाशात एकूण तालुक्यांची संख्या किती? ओळख व योग्य पर्यायाला गोल कर.

- ۱) ۹۲   ۲) ۹۳   ۳) ۹۸   ۴) ۹۵

- ग) अमरावती जिल्ह्यातील राष्ट्रीय महामार्ग कोणकोणत्या जिल्ह्यातून जातो त्यांची नावे लिही (२ गुण)

ह) शाळेतील तुला आवडत असलेल्या गोष्टी लिही.

(२ गुण)

विषय : परिसर अभ्यास (मराठी माध्यम)

इयत्ता : तिसरी

उत्तर सुची

तोंडी चाचणी

प्र. १ ला – विमान, बस, सायकल, ट्रक, इ.

प्र. २ रा – पनीर, पेढा, खवा, दही, इ.

प्र. ३ रा – डोळे, नाक, कान, जीभ, त्वचा

प्र. ४ था – डॉक्टर

प्र. ५ वा – पूर्वेकडे उगवतो, पश्चिमेकडे मावळतो

लेखी चाचणी

प्रश्न क्र.१ – खालील उपप्रश्न दिलेल्या सूचनेप्रमाणे सोडव.

- अ) ३) धड
- ब) ४) मांडी
- क) ४) तीला हात, पाय, डोळे व मेंदूचा समन्वय जमल्यामुळे
- ड) २) कुत्रा – मांजर
- इ) १) विजेचा कडकडाट
- फ) ४) कारले
- ग) मामा, मावशी, आजी, आजोबा इ.
- ह) लगोरी, क्रिकेट, विटी दांडू इ.

प्रश्न क्र.२ – खालील उपप्रश्न दिलेल्या सूचनेप्रमाणे सोडव.

- अ) २) पूर्व
- ब) २) कन्याकुमारी
- क) ३) चंद्र दिसणारच नाही
- ड) २) वटवाघूळ

- इ) फळे
- फ) गहू, ज्वारी, बाजरी, इ.
- ग) सैनिक
- नसर्स
- ह) २) क, ब, अ, इ, ड
- प्रश्न क्र.३ – खालील उपप्रश्न दिलेल्या सुचनेप्रमाणे सोडव.**
- अ) ३) तहसीलदार
- ब) ३) सुपर मार्केट
- क) ३) लोणचे
- ड) २) कापड उद्योग
- इ) ४) वर्धा
- फ) ३) १४   ४) १५
- ग) तिवसा, अमरावती, नांदगाव खंडे.
- ह) मला माझ्या शाळेची इमारत, खेळाचे मैदान, माझ्या मॅडम, माझ्या शाळेतील गोष्टींची पुस्तके, खिचडी, माझे मित्र, मैत्रीणी इ. गोष्टी आवडतात.

प्रगत शैक्षणिक महाराष्ट्र
शैक्षणिक प्रगती चाचणी

संकलित मूल्यमापन चाचणी - II : 2018-19

विषय : परिसर अभ्यास

शिक्षकांसाठी तोंडी, प्रात्यक्षिक व लेखी चाचणीकरिता सूचना (इयत्ता तिसरी ते पाचवी)

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून इयत्तानिहाय व विषयनिहाय अध्ययन निष्पत्तीचे विकसन करण्यात आले आहे. या अध्ययन निष्पत्ती पाठ्यपुस्तकांमध्ये देखील छापण्यात आल्या आहेत.

राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांच्या सूचनेनुसार विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक संपादणूक ही अध्ययन निष्पत्तीच्या आधारे तपासली जाणार आहे. या पुढील काळात होणारी सर्व राष्ट्रीय संपादणूक सर्वेक्षणे ही अध्ययन निष्पत्तींवर आधारित असणार आहेत. त्यामुळे संकलित मूल्यमापन चाचणी-II विकसित करतांना संबंधित इयत्तांच्या व विषयांच्या अध्ययन निष्पत्ती / क्षमता विचारात घेतल्या आहेत.

लेखी प्रश्नांबाबत शिक्षकांना सूचना

- 1) उत्तरसूचीमध्ये दिल्याप्रमाणे अचूक उत्तरे विद्यार्थ्यांनी नोंदविल्यास पूर्ण गुणदान करावे.
- 2) इयत्ता तिसरी व चौथी करिता, प्रश्न क्र. 1 ते 3 चे उपप्रश्न ग ते ह या उपप्रश्नांसाठी सूचनेप्रमाणे एक प्रतिसाद/मुद्दा/बाब नोंदविल्यास 1 गुण द्यावा. दोन प्रतिसाद/मुद्दे/बाबी नोंदविल्यास 2 गुण द्यावेत.
- 3) इयत्ता पाचवी करिता, प्रश्न क्र. 1 ते 4 चे उपप्रश्न इ ते ग या उपप्रश्नांसाठी सूचनेप्रमाणे एक प्रतिसाद/मुद्दा/बाब नोंदविल्यास 1 गुण द्यावा. दोन प्रतिसाद/मुद्दे/बाबी नोंदविल्यास 2 गुण द्यावेत.

इयत्ता तिसरी : 1) प्रश्न क्र. 1 ते 3 मध्ये अ ते ह असे आठ उपप्रश्न आहेत.

- 2) प्रश्न क्र. 1 ते 3 मध्ये अ ते फ हे सहा उपप्रश्न प्रत्येकी 1 गुणाचे आहेत.
- 3) प्रश्न क्र. 1 ते 3 मध्ये ग ते ह हे दोन उपप्रश्न प्रत्येकी 2 गुणाचे आहेत.

इयत्ता चौथी : 1) प्रश्न क्र. 1 ते 3 मध्ये अ ते ह असे आठ उपप्रश्न आहेत.

- 2) प्रश्न क्र. 1 ते 3 मध्ये अ ते फ हे सहा उपप्रश्न प्रत्येकी 1 गुणाचे आहेत.
- 3) प्रश्न क्र. 1 ते 3 मध्ये ग ते ह हे दोन उपप्रश्न प्रत्येकी 2 गुणाचे आहेत.

इयत्ता-पाचवी : 1) प्रश्न क्र. 1 ते 4 मध्ये अ ते ह असे आठ उपप्रश्न आहेत.

- 2) प्रश्न क्र. 1 ते 4 मध्ये अ ते फ हे सहा उपप्रश्न प्रत्येकी 1 गुणाचे आहेत.
- 3) प्रश्न क्र. 1 ते 4 मध्ये ग ते ह हे दोन उपप्रश्न प्रत्येकी 2 गुणाचे आहेत

तोंडी प्रश्न

सर्वसाधारण सूचना : इयत्ता - तिसरी ते पाचवी

सूचना: १) विद्यार्थ्यांनी तोंडी प्रश्नाची उत्तरे मनात विचार करून लिहावयाची आहेत.
२) तोंडी प्रश्न विचारण्यापूर्वी लेखी चाचणी विद्यार्थ्यांना वितरीत करावी. त्यानंतर सर्व वर्गाला उद्देशून तोंडी प्रश्न विचारावे. ०१ ते ०५ या क्रमांकावर विद्यार्थ्यांना योग्य प्रतिसाद लेखी स्वरूपात नोंदविण्यास सांगावे.

इयत्ता - तिसरी

5 गुण

- १ : वाहतुकीच्या दोन साधनांची नावे सांग.
- २ : दुधापासून तयार होणा-या दोन पदार्थांची नावे सांग.
- ३ : ज्ञानेंद्रियांची नावे सांग (कोणतेही ३).
- ४ : “पांढरा कोट घालून मी लोकांना तपासतो/ते.” सांग मी कोण?
- ५ : सूर्य कोणत्या दिशेला उगवतो व कोणत्या दिशेला मावळतो?

इयत्ता - चौथी

5 गुण

- १ : मुख्य दिशा किती व कोणत्या?
- २ : आपल्या जिल्ह्याचे नांव काय?
- ३ : सर्वात मोठा दिवस कोणत्या तारखेला असतो?
- ४ : कृष्णरोगांसाठी कोणी आपले आयुष्य घालवले?
- ५ : आधुनिक संदेशवहनाच्या दोन साधनांची नावे सांग.

इयत्ता - पाचवी

5 गुण

- १ : प्रतिजैविक म्हणून लोणचे टिकविण्याकरिता आपल्या घरी काय टाकतात?
- २ : रस्त्याने चालतांना नेहमी आपल्या कोणत्या बाजूने चालावे?
- ३ : LPG चे विस्तारित रूप (Long Form) काय ?
- ४ : प्रसारमाध्यमांची साधने सांग.
- ५ : पाणी शुद्ध करण्याकरिता घरी कोणकोणत्या पद्धती वापरतात?

प्रात्यक्षिककरिता गुणांकन पद्धती

सर्वसाधारण सूचना : इयत्ता - तिसरी ते पाचवी गुण – 5

प्रात्यक्षिक परीक्षे करिता असलेल्या प्रयोगांची यादी वाचून घ्यावी, आणि प्रात्यक्षिक परीक्षेपूर्वी साहित्य उपलब्ध करून घ्यावे. प्रात्यक्षिक परीक्षा घेतांना आवश्यक साहित्यांचा वापर करणे अनिवार्य आहे.

खाली प्रयोगांची यादी दिलेली आहे. प्रत्येक विद्यार्थ्याला कोणत्याही एका प्रयोगाची निवड करून प्रात्यक्षिक करण्यास सांगावे.

गुणांकन निकषानुसार करावे. गरजेनुसार गुणांकन निकषामध्ये बदल होवू शकतो.

1) साहित्याची जुळवाजुळव	1 गुण
2) साहित्याची मांडणी	1 गुण
3) अचूक पद्धती	1 गुण
4) योग्य निरीक्षण	1 गुण
5) निष्कर्ष काढणे	1 गुण

इयत्ता - तिसरी : प्रयोगाची यादी

P 1	डोळ्यावर पट्टी बांधून दिलेला पदार्थ / वस्तू मऊ आहे कि खरबडीत ते ओळखणे. . साहित्य : स्पंज, कापूस, रुमाल, सॅन्ड पेपर, ताराची घासणी. इ. अनुमान :
P 2	तुझ्या कुटुंबवृक्ष तयार कर. साहित्य : कोरा कागद, स्केच पेन इ. अनुमान :
P 3	पाण्यात रांगोळी विरघळते किवा नाही ते पाहणे. साहित्य : काचेचा ग्लास, पाणी, रांगोळी(रंग न लावलेली) अनुमान :
P 4	हाताचे विविध भाग (दंड, कोपर, अग्रबाहू, मनगट, तळहात, बोट इ.) दाखवणे. अनुमान :
P 5	दिलेल्या विविध पदार्थाची चव अनुभवून सांगणे. साहित्य : मीठ, साखर, कारले, लिंबू इ. अनुमान :

इयत्ता - चौथी : प्रयोगाची यादी

P 1	द्रावणीय व अद्रावणीय पदार्थ ओळखणे. साहित्य : काचेचे ग्लास 4 , पाणी, मीठ, साखर, माती, चहापत्ती. अनुमान :
P 2	पाण्यात तरंगणारे पदार्थ शोधणे. साहित्य : भांडे, पाणी, लाकळी ठोकळा, लोखंडी पट्टी, थर्माकोल बॉल. इ. अनुमान :
P 3	रिकाम्या भांड्यात हवा असते हे अभ्यासणे.. साहित्य : बाटली, मोठी बादलीभरून पाणी. अनुमान :
P 4	पाणी निवळणे. साहित्य : माती, पाणी, चंचूपात्र 2 अनुमान :
P 5	ऋतूनुसार उपलब्ध होणाऱ्या फळांचे वर्गीकरण करणे. साहित्य : सर्व ऋतूत येणाऱ्या फळांची वित्रे, ऋतूंचा चार्ट. अनुमान :

इयत्ता - पाचवी : प्रयोगाची यादी

P 1	अन्न घटकांचे वर्गीकरण करणे. (पिष्टमय पदार्थ, प्रथिने, कडधान्य, खनिजे) साहित्य : डाळी, तेल, ज्वारी, तांदूळ, भाज्या. अनुमान :
P 2	जलशुद्धीकरण यंत्राची मांडणी कर. साहित्य : बॉटल, बारीक वाळू, जाड वाळू, कोळसा, कापड, इ. अनुमान :
P 3	बटाट्याच्या फोडीवर आयोडीनचे तीन थेंब टाकल्यास काय होईल? निरीक्षण करून निष्कर्ष काढणे. साहित्य : बटाटा, आयोडीन, सुरी. अनुमान :
P 4	पदार्थाच्या अवस्थांनुसार वर्गीकरण करणे. साहित्य : पाणी, धूर, वाफ, गोटे, पेन, तेल अनुमान :
P 5	पचेनेन्द्रीयांच्या विविध भागांची नावे सांगणे. साहित्य : पचनसंस्था चार्ट (नावे नसलेला) अनुमान :

